

COUR EUROPEENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ГОЛОВІН ПРОТИ УКРАЇНИ”

(заява №3216/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

4 жовтня 2005 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у статті 44 § 2 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням

У справі “Головін проти України”,

Європейський суд з прав людини (Друга секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

пан Дж.-П. Коста (Mr J-P. Costa), *голова*,

пан І. Кабрал Барreto (Mr I. Cabral Barreto),

пан В. Буткевич (Mr V. Butkevych),

пані А. Мулароні (Mrs A. Mularoni),

пані Е. Фура-Сандстрьом (Mrs E. Fura-Sandström),

пані Д. Йоченє (Ms D. Jočienė),

пан Д. Поповіч (Mr D. Popovič), *судді*,

та пані С. Долле (Mrs S. Dollé), *секретар секції*,

після обговорення у нарадчій кімнаті 13 вересня 2005 року,

виносить таке рішення, яке було прийняте в той день

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою № 3216/02, поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини („Конвенція”), паном Головіним Олександром Павловичем („Заявник”) 25 грудня 2001 року.

2. Український Уряд („Уряд”) був представлений його Уповноваженим – пані В. Лутковською.

3. 9 вересня 2004 року Суд вирішив надіслати заяву на комунікацію Уряду. Відповідно до статті 29 § 3 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви разом.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився 1953 року та проживає в м. Генічеську Херсонської області, Україна.

A. Процес проти приватної особи

5. У 1999 році заявник порушив справу в Генічеському районному суді проти пана С. (приватна особа), вимагаючи повернення боргу. 20 Серпня 1999

року суд задовольнив позов заявника та присудив стягнути з пана С. на користь заявника суму боргу в розмірі 6.975 грн. (1.152 ЄВРО).

6. 30 Серпня 1999 року відділ державної виконавчої служби Генічеського районного управління юстиції відкрив виконавче провадження з виконання судового рішення від 20 Серпня 1999 року.

7. Згідно з заявою заявника судові рішення від 20 Серпня 1999 року було виконано частково і йому було виплачено 3.000 грн. (496 ЄВРО).

В. Справа проти виконавчої служби

8. У грудні 2000 року заявник звернувся до Генічеського районного суду Херсонської області зі скаргою на бездіяльність ДВС щодо виконання рішення суду від 20 серпня 1999 року. 16 січня 2001 року визнав бездіяльність виконавчої служби незаконною і наказав негайно накласти арешт на майно пана С.

9. У березні 2001 року заявник звернувся до Генічеського районного суду з позовом про відшкодування йому моральної шкоди, завданої бездіяльністю ДВС через невиконання судових рішень від 20 серпня 1999 року та від 16 січня 2001 років.

10. 4 травня 2001 року Генічеський районний суд задовольнив позов заявника та наказав стягнути з відділу ДВС Генічеського районного управління юстиції на користь заявника 5.500 грн. (909 ЄВРО) моральної шкоди. Суд встановив, що через те, що ДВС не наклала негайно арешт на майно пана С., як це було визначено рішенням суду від 16 січня 2001 року, останній розпродав суттєву частину свого майна. Суд також встановив, що Державна виконавча служба не здійснила про продаж частини майна боржника, яке було конфісковане.

С. Виконавче провадження щодо виконання рішення від 4 травня 2001 року

11. 25 травня 2001 року відділ державної виконавчої служби Генічеського районного управління юстиції відкрив виконавче провадження з виконання судового рішення від 4 травня 2001 року. 20 листопада 2001 року Херсонське обласне управління юстиції визначило відділ державної виконавчої служби Новотроїцького районного управління юстиції відповідальним за примусове виконання вищезгаданого судового рішення.

12. 29 липня 2002 року відділ державної виконавчої служби Новотроїцького районного управління юстиції повідомив заявника, що відділ державної виконавчої служби Генічеського районного управління юстиції фінансується з державного бюджету, і що він не має власних активів, на які б могло бути звернене стягнення.

13. 14 червня 2002 року відділ державної виконавчої служби Новотроїцького районного управління юстиції звернувся до Генічеського районного суду за роз'ясненням порядку виконання рішення суду від 4 травня 2001 року. 7 серпня 2002 року суд відхилив цю заяву, наголошуючи, що судові рішення не потребують подальшого тлумачення та уточнення.

14. 29 грудня 2002 року державний виконавець виніс постанову про повернення виконавчого документа заявнику у зв'язку з відсутністю у боржника майна, на яке може бути звернено стягнення, і він фінансується Міністерством юстиції України.

15. Заявник не оскаржував постанову відділу державної виконавчої служби Новотроїцького районного управління юстиції від 29 грудня 2002 року до суду.

16. Судове рішення від 4 травня 2001 року залишається невиконаним.

II. ВІДПОВІДНЕ ВНУТРІШНЄ ЗАКОНОДАВСТВО

17. Відповідне внутрішнє законодавство викладене в справі “*Ромашов проти України*” (№ 67534/01, §§ 16-18, рішення від 27 липня 2004 року).

ПРАВО

I. ПРИЙНЯТНІСТЬ СКАРГ ЗАЯВНИКА

18. По суті, заявник скаржиться відповідно до статті 6 § 1 Конвенції на невиконання органами державної влади рішення Генічеського районного суду від 4 травня 2001 року. Стаття 6 § 1 Конвенції у відповідній частині проголошує :

Стаття 6 § 1

«Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків ... має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом»

A. Попередні заперечення Уряду

19. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національні засоби захисту, оскільки він не оскаржив постанову державної виконавчої служби Новотроїцького районного управління юстиції від 29 грудня 2002 року до суду та повторно не пред'являв виконавчий документ до виконання до відділу ДВС Новотроїцького управління юстиції. Відповідно, Уряд пропонує визнати заяву неприйнятною та виключити зі списку справ Суду.

20. Заявник не погодився, наполягаючи на тому, що він не знав про рішення виконавчої служби від 29 грудня 2002 року до того, як він отримав копію зауважень Уряду.

21. Суд вважає, що не обов'язково з'ясовувати, чи був заявник проінформований про рішення від 29 грудня 2002 року, оскільки Суд вже відхиляв такі ж твердження Уряду у подібних справах, коли невиконання судового рішення винесеного проти державного органу не допускалося через незастосування Державою бюджетних чи законодавчих заходів, а не через службову недбалість виконавчої служби (наприклад, справа “*Войтенко проти України*”, № 18966/02, §§ 30-31, рішення від 29 червня 2004 року).

22. Суд не вбачає підстав для винесення іншого рішення в цій справі. Відповідно, він відхиляє попередні заперечення Уряду.

В. Інші скарги

1. Скарга щодо невиконання судового рішення проти приватної особи

23. Далі заявник скаржився, по суті відповідно до статті 6 § 1 Конвенції, на невиконання рішення Генічеського районного суду від 20 серпня 1999 року.

24. Суд зазначає, що вищезгадана скарга відноситься до двох різних періодів, а саме, період до 4 травня 2001 року, коли Генічеський районний суд виніс рішення за скаргою заявника щодо невиконання виконавчою службою судового рішення від 20 серпня 1999 року, та період після 4 травня 2001 року. Отже, скарга має розглядатись окремо по кожному періоду.

а. Невиконання судового рішення відносно приватної особи до 4 травня 2001 року

25. Суд зазначає, що заявник вже подавав цю скаргу до Генічеського районного суду. Останній виніс рішення про незаконність дій виконавчої служби та присудив компенсацію заявникові. Суд не знаходить у прийнятому рішенні жодних ознак свавільності та несправедливості; заявник так само не скаржився, що сума компенсації була недостатня. Отже, в період до 4 травня 2001 року заявник не може вважатися «жертвою» порушення його прав, гарантованих статтею 6 § 1 Конвенції, оскільки він отримав відповідну компенсацію на національному рівні.

б. Невиконання рішення відносно фізичної особи в період після 4 травня 2001 року

26. Суд звертається до своїх висновків, висвітлених в §§ 21 та 25 та зазначає, що, на відміну від скарг на невиконання судового рішення, винесеного проти виконавчої служби, заявник мав ефективні засоби захисту на національному рівні щодо його скарги на невиконання судового рішення, винесеного проти приватної особи. Таким чином, він міг звернутись до національного суду та оскаржити стверджувану бездіяльність ДВС при виконанні судового рішення проти приватної особи у період після 4 травня 2001 року. Але заявник не скористався цим правом. Таким чином, не можна стверджувати, що він використав всі внутрішні засоби захисту, надані йому законодавством України (справа “Дзізін проти України”, № 1086/02, рішення щодо прийнятності від 24 червня 2003 року). Відповідно, Суд відхиляє цю частина заяви на підставі статей 35 § 1 та 4 Конвенції.

2. Скарга згідно статті 3 Конвенції

27. На підставі статті 3 Конвенції заявник скаржився, що неспроможність органів державної влади виконати рішення, винесені на його користь, спричинила йому тяжкі моральні та фізичні страждання.

28. Суд вважає, що страждання, які міг зазнати заявник, не можуть бути прирівняні до нелюдського чи принижуючого гідність поводження, про які говориться в статті 3 Конвенції (див. *Ireland v. The United Kingdom*, рішення від 18 січня 1978 року, Серія А № 25, § 162). Отже, ця частина заяви повинна бути визнана неприйнятною, оскільки вона є очевидно безпідставною згідно з статтею 35 §§ 3 та 4 Конвенції.

С. Висновок

29. Суд приходить до висновку, що скарга заявника згідно статті 6 § Конвенції щодо невиконання рішення Генічеського районного суду від 4 травня 2001 року порушує серйозні питання фактів та права відповідно до Конвенції, визначення яких вимагає розгляду справи по суті. Суд не вбачає підстав для визнання цієї частини заяви неприйнятною.

II. ЩОДО СУТІ

30. Заявник скаржився на невиконання рішення Генічеського районного суду від 4 травня 2001 року.

31. В своїх зауваженнях, Уряд стверджував, що Держава не відповідальна за невиконання судового рішення від 4 травня 2001 року, оскільки відділ ДВС Новотроїцького районного управління юстиції встановив, що боржник не мав своїх активів, на які могло бути звернене стягнення, і тому виконавче провадження було закрито. Також Уряд далі зазначав, що заявник не був зацікавлений у виконанні цього рішення, винесеного на свою користь.

32. Заявник не погодився.

33. Суд зазначає, що судові рішення Генічеського районного суду від 4 травня 2001 року залишається невиконаним вже більше чотирьох років та чотирьох місяців.

34. Суд нагадує, він неодноразово знаходив порушення статті 6 § 1 Конвенції у справах, схожих до цієї (див., наприклад, справу “*Войтенко проти України*”, №18966/02, §§ 39-40, рішення від 29 червня 2004 року).

35. Дослідивши всі надані матеріали, Суд дійшов висновку, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, який міг би переконати Суд у прийнятті іншого рішення у цій справі. Враховуючи свою практику з цього питання, Суд вважає, що невиконання органами державної влади судового рішення, винесеного на користь заявника, протягом більше ніж чотирьох років та чотирьох місяців, позбавляє положення статті 6 § 1 Конвенції їх ефективності. Таким чином, мало місце порушення статті 6 § 1 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

36. Стаття 41 Конвенції зазначає, що:

"Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову сатисфакцію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію".

A. Шкода

37. Як відшкодування матеріальної шкоди заявник вимагає суму в 5.500 грн. (909 ЄВРО), тобто суму, яка була присуджена йому рішенням Генічеського районного суду від 4 травня 2001 року. Також заявник вимагає відшкодування моральної шкоди в сумі 55.000 євро.

38. Уряд зазначив, що заявник не обґрунтував суми, які вимагав, і зазначив, що сам факт визнання порушення становив би достатню сатисфакцію для заявника.

39. Оскільки заявник вимагав суму, призначену йому судовим рішенням, яке розглядається, Суд зазначає, що заявник досі має право отримати призначену суму боргу, присуджену цим рішенням. відповідно, Суд вважає, що сплата Урядом суми боргу, належної заявнику, становитиме повне та остаточне вирішення справи.

40. Щодо моральної шкоди, Суд вважає, що заявник зазнав моральних страждань в результат порушення його прав, які не можуть бути компенсовані лише самим встановленням порушення у справі. Проте сума, яку вимагає заявник, є надмірною. Здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості відповідно до статті 41 Конвенції, Суд присуджує заявнику 2.000 ЄВРО компенсації моральної шкоди.

B. Судові витрати

41. Заявник також вимагав 500 ЄВРО як компенсацію його судових та поштових витрат при розгляді справи національними судами та Європейським судом з прав людини. Уряд зазначив, що заявник надав документальне підтвердження його витрат лише на суму 126 грн. (21 ЄВРО). Беручи до уваги наявну інформацію, Суд присуджує заявнику 21 ЄВРО судових витрат.

C. Пеня

42. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоєчасної сплати, дорівнює граничній позичковій ставці Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятною скаргу заявника відповідно до статті 6 § 1 на невиконання судового рішення Генічеського районного суду від 4 травня 2001 року та визнає неприйнятною решту частину заяви;
2. *Вирішує*, що мало місце порушення статті 6 § 1 Конвенції;
3. *Вирішує*, що
 - (а) протягом трьох місяців від дати, коли рішення стане остаточним згідно з § 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявникові в українських гривнях за курсом на день здійснення платежу суму боргу, ще належну заявнику, а також такі платежі:
 - (i) 2.000 ЄВРО (дві тисячі ЄВРО) компенсації моральної шкоди;
 - (ii) 21 ЄВРО (двадцять одне ЄВРО) судових витрат;
 - (iii) будь-який податок, який може підлягати сплаті із зазначених сум;
 - (б) після сплину вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на названі суми нараховуватиметься пеня у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 5 липня 2005 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

(підпис)

С. ДОЛЛЕ
СЕКРЕТАР

(підпис)

ДЖ.-П. КОСТА
ГОЛОВА